

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanítóknak egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6–8 oldalon vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Örvények szélén.

Székelyudvarhely, ápril. 29.

Az az óhajlásunk, miszerint Udvarhelyvármegyéből eltűnjék az a mindent megölő fásultság, közömbösség, amikor minden mindegy s helyét újra elfoglalja az országos ügyek iránt nem régiben tapasztalt érdeklődése: ime valóra vált. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága mai napon tartott közgyűlésében újra jelét adta életképességének, a nemzet életfelfogásának helyes átértésében. És erre most a beláthatatlan végű válság kezdetén fölötte szükség van. A nemzet közvéleménye csak a vidékek magasra törő és felelőséggel kigondolt eszméiből fejlődhet mindenfelé kiképzett, s mindenfelé ellenálló és termékenyítő szervezetté. Mert az olyan közvélemény, mely a központban kisebb-nagyobb érdekcsoportok és klubbférfiak hangulatából kiformalódik s egy-két lap utján országos felfogásnak kineveznek — az nem igaz valóság.

Kétségtelen, amidőn a cenzúrált és sok esetben mesterkéltné közvélemény helyett a vidék természetes észjárásának megnyilatkozását hangsúlyozzuk, ezt úgy értettük, hogy magunkra hagyatottságunkban nem nagy mondásokkal és nagyot akarással politizáljunk, mert ez könnyelműség és egyben nevetséges is volna, de határozott hangsúlyval kívánjuk, hogy a mostani zavarodottságból kivezető ut egyenes legyen.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának mai megnyilatkozása pedig a bölcs mérséklet, de egyben a határozott, céltudatos irány megjelölése, mely kifejezést ad annak, hogy a nemzetben gyökerező vezérek kipróbált hazafiságában garanciát lát arra, hogy a nagyobb megpróbáltatással járó válság elkerülhető lesz. Szóval nem lehet éppen most, amidőn a veszély iminenssé lett, pártokra szakadnunk és torzsalkodásokba, személyi ellenszenvetengerébe, apróságokba, kicsinyes hecczelődésekbe sodortatni magunkat, mely a mai helyzetből való békés kibontakozást megnehezíti, s egy esetleges vérnélküli harcba sodorja a nemzetet, melytől meg nem rettenünk, de felidézni vétkes könnyelműség. Egységes eljárás, mely imponál, az erők tömörítése, mely ellenállhatatlan, öntudatos nemzeti önérték azok, melyekre szükségünk van.

És Udvarhelyvármegye — sine ira et studio mondjuk — ennek úgy tett eleget, hogy a legnagyobb mértékben kiérdemli az elismerést. Az imént tartott választásból visszamaradt keserűségek, torzsalkodások emlékeit mind-mind félretette, s ha fel is csapott egy pillanatra a szenvedelem lángja, a következő pillanatban már az önmérséklet lett ur a kedélyek felett, mivel az erők tömörítése parancsoló és elhalaszthatatlan kötelesség. A törvényhatósági bizottság alispánválasztó pártjait összehozta a közelgő veszély nagysága, s a nemzet nagy és megvalósítható aspirációi. Egy törekvő, elszánt, áldozatra kész, egyéni érzékenységet félretevő, becsületos mun-

kára kész vármegye, — mely nem vitatkozik többé pártárnyalatokon, nem keresi az elválasztó vonalokat, nem válik rabulistává ortodox meggyőződések nevében, nem válik makacsul vallott dogmák farizeusává, hanem akcióba lép, mert a haza akcióit kíván; dolgozni kíván a dolgozókkal, mert gazdaságunk és kulturánk épületét csak így lehet kiépíteni — kezét fogott, mert az a célja, hogy Magyarország az egységes erőből, egységes munkából fakadó virágzás tetőpontjára emelkedjék. Egységes akcióval kíván erősíteni minden pozíciót, hogy aczélos mellel állhasson viharokkal szemben, a mint a haladék lejár, és a békében vetett remény darabokra foszlik.

Igy láttuk mi a törvényhatóságot a mai gyűlésben. És annak valóságában annál inkább nincs okunk kételkedni, mivel az őszinte, bár szenvedelmes megnyilatkozásokkal egyszerre megjelentek bár szorványosan a kishitű mosolyok, a béke elkövetkezésén elégedetlenkedő arczok is.

Kétségtelenül nagy dolog, ami ezen a gyűlésen történt, úgy a vármegye belélete, mint politikai tekintetben. A régi sebek kiujulásával egyszerre — bár pillanatra — megnyit az a szédítő örvény, mely annyi becsületos törekvésnek volt mindenha a megölője. Az így megnyitott perspektiva azonban józanítólag hatott, s amidőn a megyeház termét már-már a szenvedélyes meddő pártharcok, egyéni viaskodások színterévé láttuk újra oda dobva — akkor a közös veszedelem meglebbentett szárnyai józanítólag hatottak s konziliáns nyilatkozatokkal a szétfutó és széthuzó irányok egy közszellemben: az ország érdekében találkoztak s megmentették ezzel a megye tekintélyét, és erkölcsi súlyt adtak annak a spontán megnyilatkozásnak, melyre most az országot vezető férfiaknak szükségük van.

Mert a Xamtmonarchie rögeszméje nem szűnt meg. Ellenkezőleg. Erősebb mint valaha. Sőt épp a mi lojalitásunkból kovácsol fegyvert ellenünk. Azért, mert Bosznia annektálásával s az utána következett háborus bonyodalomnál a magyar nemzet fenntartás és ellenvélemény nélkül támogatta a monarchia külpolitikáját, most már azt hiszik odaát, hogy a többi „közös“ ügyekben sem lesz véleményünk, önálló akaratunk. Csalódnak. Először a bankkérdés nem „közös“ ügy. A 67. XII. t.-cz., de a későbbi a bankaktákat becikkelyező törvényeink is sértetlenül fentartották az önálló bank felállításához való jogunkat. Hiába hirdetik, hogy ez a dualizmus elleni támadás, a gazdasági közösségen réstörés, a magyar nemzet felállítja az önálló bankot.

Kossuth Ferencz Wekerle Sándor miniszterelnökkel harmóniában nagy csatát vívott az osztrák kormányval. Megpróbálta a kartellbankhoz Ausztriát megnyerni. Az osztrák kor-

mány makacsul ellene szegült. A rideg vetőra nem maradunk adósok. Felvesszük a harcot az osztrák kormányval, fel Lueggerrel s a Xamtmonarchie összes pereputtyaival. A harcban az osztrák receptet követjük. Odaát valahányszor a magyarok ellen kell küzdeni, megszűnik minden belső harc. Szlávok és németek, konzervatívok és demokraták, liberálisok és antiszemiták, aulikusok és szoczialisták abbahagyják minden küzdelmüket, párttorzsalkodásaikat, nemzetiségi intrikáikat s mint egy egységes csapat támadnak reánk s állanak velünk szembe. Minálunk sem szabad az osztrák konokság elleni harcból kimaradni senkinek.

Tanuságot tehet róla mindenki, hogy a magyar nemzet az utolsó percig is békét akart, de ha odaát a magyar kormány álláspontját nem méltányolják, vagy a mi ennél sokkal fontosabb, a magyar nemzet kétségbevonhatatlan jogát nem respektálják, akkor az ország kész a küzdelemre is.

Bizalommal nézünk a bekövetkező események elé. Udvarhelyvármegye törvényhatósága keserű tanulságokból meritett erőt a jövő küzdelmére, a mely mind jobban előreveti árnyékát. A mai gyűlés szükséges volt ahhoz, hogy a visszamaradt keserűségek és ellentétek, melyek igen mélyjártaak lehettek, kiegyenlítettessenek, hogy a megye társadalma egységes erővel vehesse bele magát — ha az bekövetkezik — a szirtekkel megrakott örvények tengerébe.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, május 2.

A kibontakozás biztosítéka.

A kormány lemondása megjárta a parlamenti és alkotmányos rendszer megfelelő útját. A parlament után tárgyalásra került az összes pártok értekezletén is, s végre döntés céljából eljutott a legilletékesebb tényező: a király elé, ki ahhoz hozzájárult.

A hangok közül, melyek e kormánylemondás kapcsán megszólaltak, mérsékletben elsőnek előljárt a függetlenségi párt. Ez a párt többségének és erejének tudatában minden rekrutínálástól tartózkodva nyilatkozott meg és egyhangú helyesléssel fogadva el vezérének: Kossuth Ferencznek jelentését, ragaszkodásának és bizalmának jelül a vezérre rábizta a válságból kiségitő ut megkeresését és megjelölését. A függetlenségi párt öntudatosága és higgadtsága meggyőző erővel nyilatkozott meg e pártértekezleten és biztosítékául szolgált annak, hogy az ország érdekei és a függetlenségi párt elveinek kedvező megoldását meg lehet majd találni. A többi pártok is az alkotmányos élet folytonosságának érdekében való békés megoldás mellett nyilatkoztak, s úgy, mint a függetlenségi párt, szintén vezéreiket bízták meg a válság megoldásában való képviselőtükkkel.

A koalíció pártjainak ez a magatartása határozottan az egyedüli helyes taktika a jelen pillanatban, a mikor csodálatos mód ismét egy táborban van

ellenünk egész Ausztria s a bankkérdés felvetődése kapcsán most már minden pillanatban sarokba akarná szorítani Magyarországot. A veszekedő osztrákságnak ez az ad hoc szolidaritása azonban nem fog célt érni, szemben azzal a megfontolt határozottsággal, a melyet a vidéki pártok ebben a válságban tanusítanak. Lehetetlen is, hogy sikert érjen el az a bontó cselszövés, a mely a magyar nemzeti akaratot képviselő s egész nemzetre támaszkodó vezérlő államférfiakat akar lesodorni az államkormányzás teréről, holott azok az államférfiak, a kik osztrák részről velük szemben állanak, kinevezett és politikai talaj nélkül való emberek, a kiknek sem az osztrák parlamentben, sem az osztrák népnek akaratában gyökerük nincsen.

Joggal mondotta a függetlenségi párt vezérszónoka, hogy példátlanul áll ez a válság, mert oly kormányférfiak nyújtják be lemondásukat, kik a korona bizalmát nem vesztették el, a parlament többségének bizalma felett feltétlenül rendelkeznek. Ez valóság. És éppen ezért, mert a törvényhozás mindkét tényezőjének bizalma összpontosul bennük, lehetetlen, hogy e válság ne a józan ész természetes követelményei szerint oldassék meg, lehetetlen, hogy helyette két döntő bizalom letéteményesei helyett olyanok váltsák fel őket, a kik a két bizalom közül csak egyikkel rendelkeznek s a kik ilyen politikai csonkaságuk révén nyugalmat, rendet nem, csak újabb bonyodalmakat, összeütközéseket hozhatnak az országra.

Jogos tehát a remény, hogy a helyzet minden komolysága mellett is közéletünk vezérei végre meg fogják találni azt az utat, a mely bonyodalmakból nyugodt és még erősebben nemzeti irányu fejlődés elé vezet az országot.

*

Udvarhelymegye és a pornográfia.

Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága a héten tartott közgyűlésében, Pozsony város megkeresésére, felír a pornographiai termékek árusításának beszüntetése végett. Hát bizony akárhogyan tesszük, vesszük a dolgot, szent igaz, hogy a sok határozat közt alig akad ennél lényegesebb, már amennyiben ezt oda fenn a központban megszívlelik.

Mert itt a törvényhozási beavatkozás immár elkerülhetetlen.

A pornographia páratlan elfajulásai közepette, a szívet-lelket mételeyező perverz nyomtatványok özönében, az irodalom igazi művelőit, a szépnek és nemesnek hivatott terjesztőt végveszedelem fenyegeti. Maholnap már alig juthatnak szóhoz. Minél alábbvaló és becstelenebb valamely „irodalmi“ mű, annál biztosabb a kelendősége. A jobb irodalom megmentése függ tehát attól, sikerül-e a ledér s érzéki tébolyban szenvedő pornographiát elfojtani. Mert ahol kártékony, mérges gaz és dudva lepte el a talajt: szép virág nem nőhet többé.

De meg más okból is a sajtószabadság megmentésének mondható a pornographia elfojtása. Mert bizonyos elvetemült nyomtatványok roppant elterjedése mind erősebb ellentállásra bírja a tisztességes embereket s ha idejekorán nem történnek törvényhozási intézkedések: az egész sajtószabadság ellen támad majd föl a jobb felháborodása.

Az az aggodalom sem tölthet el senkit, hogy a pornographia korlátozása a közérdeket szolgáló sajtó korlátozásának szolgálhat eszközül. Oly világos, oly egyszerű a kettő közötti különbség s oly szabatosan foglalható törvényhozási intézkedésekbe, hogy azt semmiképpen nem lehet összetéveszteni. A pornographia magánhordja a felismerhetőség bélyegét. Első jellemvonása, hogy a férfi s a nő nem, mint nemet, alacsonyítja le. Csak a nemi ösztön kicsapongásait és eltorzulásait festi. Nyomtatványiban nem emberi egyéniség jut egyéniséggel viszonzatba, hanem test a testtel, ösztön az ösztönnel. A pornographia s az irodalom közt tehát ugyanaz a különbség, ami a prostitúció és a szerelem közt.

Azokban a törvényhozás összes lehető intézkedésénél is fontosabb és mindennél hatékonyabb orvoszer: az irodalom megújodása, a régóta megszünt kritikai szellem fölbredése. Mert a pornographia beljebb hatolt az irodalomba, semmint gondolják. Mind magasabba hatolt. S maholnap felülről terjed a mételey: azokból a dekadens irodalmi irányokból, amelyek az önállóságot s magyarságot elvesztve, külföldi divatok szolgálivá lettek. Csak erős kritikai szellem tisztíthatja meg az Augiásistállót. S mit sem ér a törvényhozás s a végrehajtó

hatalom minden intézkedése, ha az irodalom önmagában nem újodik meg. S megújodásnak föltétele, hogy támadjon vezető szellem, aki a nyugoti műveltség minden vimványát a magyar nép eredetiségével egyesítve, érzelmeiben tiszta, gondolkodásában magasröptű és erkölceiben nemes irodalmat teremtsen.

Udvarhelymegye a politikában.

— A megye I. rendes közgyűlése. —

Székelyudvarhely ápril. 29.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta az évből első rendes közgyűlését. A tárgysorozatra alig volt olyan tárgy felvéve, mely osztatlan érdeklődésre tarthatott volna számot, és ennek dacára is a bizottsági tagok tekintélyes számban jöttek össze.

Első mozgalmas jelenetet az alispáni jelentésbe felvett székelyföldi kirendeltség működése idézte fel. A kirendeltséget kemény kritikában részesítették, s formáliter megleckéztetni akarták működéséért. A székelyföldi kirendeltség erre nem szolgált rá, de meg kétségbe is vonjuk a bizottságnak azt a jogát, mintha közvetlen a miniszter alá rendelt állami szervet jogában állana irányítani. A tonust pedig egyenesen visszautasítjuk, mivel veszedelmes preczedenset látunk arra, hogy egy s más tekintetben nekünk nem tetszőleg eljáró állami tisztviselőt a gyűlés színe előtt, olyan helyt, hol az illetőnek még a védekezési jog sincsen megadva, kioktassanak, megkritizáljanak. A székelyföldi kirendeltség — hiában minden gáncs — szép sikereket ért el a kis gazdák körében az intenzív gazdálkodás által. Működésének anyagi sikerei vannak.

Nagyobb emóciót keltett egészen váratlanul az alispánválasztást jóváhagyó leirat, amely felett megindult vita egészen váratlanul szépen megoldódott. Elsimultak a hullámok, elenyésztek az ellenszenvok, s ennek kihatása a megyei közéletben bizonyára érezhető lesz. A politika, a mindent kiengesztelő és kiegyenlítő politika volt az, mely az embereket összéb hozta. A nagy küzdelmek előre vetik árnyékukat, az embereknek szükségük van egymásra abban a harcban, mely — kitudja — holnap, holnapután már itt lehet a nyakunkon.

Impozásus volt azaz egyetértés, mely a kormányhoz intézett felirat tekintetében kialakult.

Mindezekről eltekintve az ügyeket gyorsan le tárgyalták, mi mellett bizonyít az, hogy a 386 pontból álló tárgysorozattal délelőtt végeztek, s délutánra csak a felirat elfogadása maradt. Részletes tudósításunk a következő:

A gyűlésre **Sebesi János** alispán indítványára **Ugron Ákos** főispánt **Daniel Lajos** elnökle mellett egy küldöttség hívta meg, ki a következő beszéddel nyitotta meg a gyűlést.

Tisztelt közgyűlés! Üdvözlöm a közgyűlés tagjait. A közigazgatási bíróság múlt év áprilisben megéjtett alispáni választás ellen beadott felfolyamodást elutasította, Sebesi János alispánválasztását helybenhagyta. Hiszem és remélem Sebesi János alispáni állásában a vármegyének tevékeny tisztviselője lesz, hasznos szolgálatokat fog tenni. Vármegye adminisztrációjában előforduló hiányokat teljes eréllyel meg fogja szüntetni. Ez alkalomból őt szívélyesen üdvözlöm.

Bosznia és Herzegovina annexiója folytán a szerbek hadi készülődései, rendes csapataink állományának kiegészítését vonta maga után, melyek nagy kiadásokat okoztak. Királyunknak és Németország hatalmas császárnak érélyes fellépése a háboru kitörését megakadályozták. Hálával tartozunk, hogy a háboru iszonyu következményeit elhárították és így számos székely fiúnak, véreinknek életét megmentették.

Tisztelt közgyűlés! Kormányunk lemondott, mert a kartellbankra vonatkozó tárgyalások Ausztriával eredményre nem vezettek és az önálló bank felállításának kérdésében a kabinet tagjai megegyezni nem tudtak. Remélni lehet, hogy királyunk bölcsesége meg fogja találni azon alkotmányos formákat, mellyel azok a férfiak, kik eddig is tudásuk és nagy tevékenységükkel a nemzet és királynak szolgálatot tettek, a mai bonyodalomból kibontakozásra vezetnek. Nemzet vezérei becsületes kibontakozást keresik, a paktumban felmilitált általános választójogról szóló törvényt hajlandók megalkotni, magyar állam történelmi jellegének és a magyar nemzet suprematíójának biztosítása mellett.

Mielőtt a közgyűlést megnyitánám szomorú kötelességet kell teljesítenem, fájdalmasan kell megemlékeznem Dr. Bodolla Gábor volt székelyudvarhelyi kir. törv. elnökről, ki tudása és szorgalmával az igazságszolgáltatás terén vármegyének jelentékeny szolgálatot tett és vármegyének köztisztviselőben álló tagja volt, kinek elhunyt felett fájdalmunkat és

Ambrus Márton bizottság tag elhunyt felett, ki a vármegyének hosszú időn át kötelesség teljesítő tagja volt részvétünket kérem jegyzőkönyvilag megörökíteni. Ezekután a rendes közgyűlést megnyitottanak nyilvánítom. (Éljenezés.)

A közgyűlés a kormány rendeletek felolvasásával vette kezdetét; melyeket mind tudomásul vettek, kivéve a belügyminiszter 147132—908. sz. leiratát az 1909. évi vármegyei költségvetés tárgyában, mely ellen felír a törvényhatóság és kéri az eredetileg felterjesztett költségvetés jóváhagyását.

A tudomásul vett kormányrendeletek a következők: A belügyminiszter leirata a vármegyei ügyrendtartási szabályrendelet módosítása tárgyában. Ugyancsak a belügyminiszter leirata a közgyámi állások újja szervezése tárgyában. A közoktatásügyi miniszter leirata a nem katolikus egyéneknek katolikus plebániákhoz való párbér szolgáltatásáról. A földmívelési miniszter leirata az erdőterületeken való legeltetésről; ugyancsak a földmívelési miniszter rendelete az 1909. évi XLVII. t.-cz. végrehajtása tárgyában. A belügyminiszter leirata a községeknek a jegyzői nyugdíj alaphoz való hozzájárulásáról. És a kereskedelmi miniszter három leirata, az erdő—székelykeresztúri uton egy hid építése, az utfejtartási alap 1909—1910. évi költségelőirányzata, a közutak és vámokról szóló új törvényjavaslat tervezete tárgyában.

Következtek a jelentések.

Az alispáni jelentésnél:

Dr. Sebesi János alispán kéri a közgyűlést, hogy az alispáni jelentést tekintse felolvasottnak, mert azt előre kinyomatta s a megyebizottsági tagoknak megküldötte.

Jeddi Tamás mindenek előtt kijelenti, hogy alispáni jelentést tudomásul veszi s annak napirendre tűzését nem kívánja s a jelentésért elismeréssel van az alispán iránt. Amennyiben azonban az alispáni jelentés igen helyesen magában foglalja a *székelyföldi kirendeltség* egy évi működését is, erre kíván néhány megjegyzést tenni s a kirendeltség működése ellen emel szót, melyet rendszertelennek tart.

Ugron Ákos főispán (csenget). Ha jól értettem a megye bizottsági tag ur olyan kifejezéssel élt, amely a közgyűlés méltóságához nem illő s ezért rendre utasítom.

Jeddi Tamás: az imparlamentáris kifejezésért bocsánatot kér, *azt senki személyére* nem értette s azzal *sérteni nem akart*; de lelkemélyéből felháborodott, amikor azt látja, hogy minden komolyabb eredmény nélkül mekkora nagy összegeket pazarolnak el. Távól áll tőle, hogy nemzetiségi szempontból akarjon elbírálni gazdasági kérdéseket, de nagyon különösnek találja, hogy a gazdag *Erked* községnek 4000 koronát adnak vízvezetékre, mikor a község között foly el a patak s az olyan szegény kis községek, mint Kiskede, Nagykede, Szentmiklós mit sem kapnak; pedig nyarantszaka félnapi járóra is el kell menjenek vizért. S ezek a székely kisgazdák 1848-ban vérrel és pénzzel áldoztak a haza oltárán, míg az erkedi szászok legjobb esetben csendes semlegességgel szemlélték az eseményeket. Kéri az alispánt hasson oda, hogy ne akarjanak olyan eketípusokat a kisgazdákra erőszakolni, melyek ide nem jök.

Daniel Lajos: Az alispáni jelentést szintén tudomásul veszi, a székely kirendeltség működésével azonban ő sincs megelegedve. A hibát azonban nem a kirendeltség személyében keresi, hanem inkább abban, hogy nem előre megkészített program alapján dolgoznak. Ő a maga részéről azt szeretné, ha a kirendeltség vezetősége a gazdasági egyesülettel egyetértően minden évben programot állapítana meg előre.

Egy másik megjegyzése az utakra s különösen a felsőboldogfalva—vargyas—felsőrákosi utra vonatkozik. Ezen uton Vargyas községben az árkok igen mélyek s az ut nincs kellően kavicsolva. Felhívja a főszolgabírák figyelmét arra a körülményre, hogy az utak éppen a községek között a legrosszabbak. Kéri az alispánt, hogy a vargyasi ut átvételénél hallgassa meg az érdekelteket is.

Hadnagy Mihály: Az alispáni jelentést tudomásul veszi s az érdemes munkáért elismeréssel adózik az alispánnak; de vagy két részletre kívánja a figyelmet felhívni, melyek szerinte helytelenek. Egyik a székelyföldi kirendeltség működésének kérdése; melyben hozzájárul Jeddi Tamás és Daniel Lajos által mondottakhoz, sőt a maga részéről még egy körülményre kívánja felhívni. Így pl. Korond községnek nemcsak semmit nem adtak, de a felsőbb helyről engedélyezett és kiutalt összeget is elvonták.

Másik dolog a zetelaki iskola ügye. Itt a község a felekezeti iskola részére nagyobb segítséget szavazott meg, ezt a segítséget azonban a megye a költségelőirányzatból törölte. Kéri az alispánt, hogy jövőre a kulturális kiadásokon ne takarékoskodjanak. A harmadik dolog a korondi közbirtokosság erdőeladási ügye, melyre a figyelmet felhívni kívánja, a korondi erdőjüket eladták, de pénzhez hozzájutni nem tudnak. Pedig éppen az erdő és faüzleteknek a fellendülése az oka, hogy a sóvidéken a kivándorlás megszűnt.

Dr. Hincéder Ernő: nem akarja a székely kirendeltséget és annak vezetőjét védelmezni, mert azok nem is szorultak reá, csak nem tartja ildomosnak, hogy olyan kormányzati ténykedést bíráljon a közgyűlés, melynek képviselője nem védekezhetik itten, A székelyföldi kirendeltség évi jelentése ugyanis

csak a vezető szíveségéből van benne az alispáni jelentésben, hogy a jelentés minél teljesebb képét nyújthassa a vármegye egy évi állapotának.

Ugron Zoltán: Nem osztja Hinléder Ernő nézetét, mert a székelyföldi kirendeltség működése, noha kormányzati ténykedés, mely a kormány irántunk tanúsított jó indulatának kifejezése, mégis amennyiben a kormány az adományait közpénzekből eszközli, amely valamennyiünk adójából gyűl, a közgyűlést olyan forumnak tekinti, mely minden irányban illetékes bírálattal mondani, sőt a maga részéről egyenesen helyesli, hogy a kirendeltség működéséről itt gyakoroljanak nyilvános kritikát. A működést a maga részéről sem tartja helyesnek. Mi — ugymond — a kormánytól csak pénzt kértünk s az ést is adott a pénzhez, pedig az nekünk is volt bőven — s ez a legfőbb baj. Ezelőtt kevés volt a vármegyében a marha, jött a kirendeltség s most tultermelés van, mert a kirendeltség vezetője anélkül, hogy számot vetett volna a takarmány mennyiséggel és minőséggel, az állomány felemelésén dolgozott s a nélkül, hogy az itteni viszonyokkal számot vetett volna, olyan fajta terjesztését segítette elő, melynek gondozására az itteni gazdasági viszonyok nem elég fejlettek. Nem sokat ér a szövetkezetek, különösen a tejszövetkezetek működése sem; mert minden liter tej melyért a gazda 5—6 krajczárt kap, a drága takarmányozás következtében neki 10—12 krajczárjában áll. A maga részéről, a kirendeltség részéről új programot vár és kér s azt szintén a gazdasági egyesülettel karöltve óhajtja megcsinálni. Ami az alispáni jelentés egyéb pontjait illeti, bevallja, hogy annak kellő áttanulmányozására nem volt ideje; de amennyire futólag áttekinthette, minden irányban haladást lát s ezt örömmel konstataálja. Most még csak a sárdi hid körüli rosszutra hívja fel az alispán figyelmét s végül a veszett kutyák tuságos garázdálkodására s kéri az alispánt, hogy a kutyák irtására teygen szigorú intézkedést.

Jeddi Tamás: személyes kérdésben kér szót s kijelenti, hogy az alispáni jelentést ő tudomásul veszi s azért ismételve elismeréssel van; de amiket a kirendeltség működéséről mondott azt fenntartja s szükség esetén konkrét eseteket is sorolhat fel.

Ugron Ákos főispán: a vitát bezárja, azonban megjegyzi, hogy a kirendeltség ellen felhozott vádak tulzottak, tagadhatatlan, hogy mióta a kirendeltség a vármegyében működik a gazdasági viszonyok tagadhatatlanul fellendültek. Ha itt-ott konkrét esetekben mulasztás történt volna is, kéri hozzá nekik az ilyent tudomására s a bajokat orvosolni fogja.

Dr. Sebessi János alispán: A székelyföldi kirendeltség működése nem tartozik hatáskörébe és nem is kíván annak működésével hosszasan foglalkozni; csak amennyiben vádak hangzottak el azokra tesz egy pár megjegyzést. A kirendeltség a vármegye közönsége s különösen a kiscgazdák bajait szívén viseli ahol itt-ott hiba törtéhetett is, az nem irható tisztán a kirendeltség rovására. Példa erre különösen a korondi eset. Itt legelőjavításra adott az állam pénzt, de a legelőjavítást éppen a korondiak nem engedték megcsinálni. Azt hitték ugyanis, hogyha a legelőt állampénzen feljavítják arra az állam reá teszi a kezét. Így természetesen, hogy a kirendeltség, amelynek meg van szabva a hitele a pénzt olyan helyre fordította, ahol azt örömmel fogadták. Ami Daniel Lajos figyelmeztetését illeti, a felsőrákos—felsőboldogfalvi utra vonatkozólag, igéri hogy az utat személyesen fogja átvenni, ha készen lesz s az esetleges pótlandó hiányokra kihallgatja az érdekelteket. A korondi közbirtokosság erdő ügye nem tartozik hatáskörébe, de az ügyet ismeri s az iránt a legjobb indulattal viseltetik, úgy tudja, hogy a vételért már a bíróság meg is ítélte. Ő különben szívesen közvetítene békét, mert a vásárlók is székely kiscgazdák s ezek érdekeit is szívén kell viselje. Egyébként felajánlja, hogy Korondon fafaragó tanfolyamot létesítsenek. Az ő ajtaja mindig mindenki előtt nyitva állott s minden panaszt szívesen meghallgatott, s meghallgat a jövőben is s egyetlen igazságos dolog, vagy törekvés az ő pártolása hiányában hátramaradást szenvedni nem fog. Kéri jelentése tudomásulvételét.

A számokérőszék jegyzőkönyvét egyhangulag tudomásul vették.

Az alispáni választás körül.

A közigazgatási bíróság 4784—1908. ítéleténél, melylyel az 1908. április hó 15-én Udvarhelymegyében tartott alispán választást helyben hagyta; első felszólaló **Hinléder Ernő**, orsz. gyűlési képviselő volt: Visszautasítja — ugymond — a panasz azon gyanúsítását, mintha ő és pártja a jelenlegi alispánt eszem-izsom-ért választották volna meg s kéri, hogy ezen tiltakozását foglalják jegyzőkönyvbe.

Pál Ferencz: A petíció azon része ellen tiltakozik, mely azt imputálja felszólalónak, mint a Sebesire szavazó egyedüli unitarius papnak, hogy Deák Miklóst kiközösítéssel fenyegette meg.

Sebessi János kéri a törvényhatóságot, hogy e felett térjen napirendre, mivel az akkor történtek a harc hevében történtek.

Dr. Valentsik Ferencz: Kitért volna az elől, hogy itt az alispánválasztást pertraktálják. És semmi esetre sem gondolta, hogy éppen a győző párt hozza azt elé. Tartózkodott annak előhozásában legfőként azért, mivel az ország nincsen olyan helyzetben, hogy egy törvényhatóság szétforgácsolja erejét. Nem akarja támadni azokat, kikkel esetleg

egy pár nap mulva együtt kell küzdenie. A választási panaszt ő irta, azzal gyanúsítani egyeseket nem akart, hanem az etetést és itatást, mint abszolút érvénytelenítési okot hozta fel a panaszban. Különösnek találja, hogy ezt a sérelmet Hinléder Ernő képviselő teszi magáévá, mikor Hinléder vagyoni helyzete folytán azzal valódi nem lehet. Különben ha szükséges adatokkal is szolgálhat, elsősorban az oklándi főszolgabíró mondotta neki, hogy az emberek már megtéritei nem lehet, mert azt mondják, hogy megettük a kenyérét, megittuk a borát... — (zaj. Elnök csenget.)

Szabady Tivadar oklándi főszolgabíró beszélni akar...

Ugron Ákos főispán: igazat ad Valentsiknek, hogy az ország ismét válságba van, s így a pillanat komolysága sem engedi, hogy apró személyes torzalkodásokkal töltsük el az időt és fecséreljük erőnket, mikor nem tudjuk, melyik pillanatban érheti alkotmányunkat újabb csapás. Kéri hogy fogjanak valamennyien kezét s legyenek készen egy nagy nemzeti küzdelemre.

Dr. Valentsik Ferencz meghajlik a főispán óhajta előtt.

Dr. Hinléder Ernő félreértett szavait magyarázza. Ő a tisztí főügyész személyét bántani nem akarta.

Ugron Ákos főispán, a vitát ezen kérdéssel bezárja.

Hadnagy lelkész: Bocsánatot kérek szólásra voltam jelentkezve s ragaszkodom jogomhoz, hogy beszélhessék.

Ugron főispán: Tessék!

Hadnagy lelkész: nem tartja helyesnek, hogy hegedni készülő sebeket újra felszaggassanak. *Ugron Gábor*tól hallotta egy ízben, hogy az ellen tábor elől nyert csata után nem hogy a hidakat felégetné, sőt inkább arany hidakat építne, hogy egyesülhessen velök. Ő is ezt a nézetet vallja. Békés együttműködést óhajt a jövőben.

Ilyen értelemben szólalt fel: **Dr. Solymossy Lajos** is; a ki azt kívánja, hogy fogjanak valamennyien kezét; nem helyesli, hogy ebben a tárgyban felszólalások történtek.

Dr. Pálffy Jenő: A rekriminációkra néha szükség van, mégha ezek a rekriminációk kellemetlenek is, mert ezek tisztázzák az eszméket. A vérbeli székelységnél, a melyhez ő is magát számítja, a lakoma ősi szokás volt. Lakomát ült a székely a temetés után és lakomát, ha öröme volt. Ő az olyant, a ki a székelység áldomáozásán megbotránkozik, úgy képzei, mint a ki egy lakodalomban részt vett s az ifju párnak nem kíván jót.

Dr. Sebessi alispán: nem kíván a tárgyhöz szólni: csak azt jelenti ki, hogy a törvényhez és alkotmányhoz rendületlenül ragaszkodik s reméli ha szükség lesz reá, ebben az egész törvényhatóság mellett lesz. (Helyeslés.)

A felirat és a többi.

A vármegye 1908. évi zárszámadásait és a többi hivatalos előterjesztést egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés.

Következtek az átiratok:

Nagyobb vitát keltett: *Zemplén és Abauj*torna vármegye átirata a koalícióban levő pártok egyesítése tárgyában.

Az állandó választmány hasonló szellemben való feliratot javasol.

Solymossy Lajos dr.: napi rendre térést indítványoz.

Hinléder Ernő: nem járunk el férfiasan, ha ilyen válságos helyzetben rezerváljuk magunkat

Ugron Ákos főispán: az állandó választmány javaslatát ajánlja elfogadásra.

Vajda Ferencz: helyesnek tartaná egy bizottság kiküldését, mely a délutáni folytatólagos közgyűlésre készítene határozati javaslatot.

Ugron Zoltán: önálló javaslatot terjeszt elő.

Hinléder Ernő: kijelenti, hogy ő hiva az önálló banknak, de nem szeretné a kormány helyzetét nehezíteni egy esetleges ilyenemű felirattal, mely a kötetendő kompromiszumnak prejudikálna.

Ugron főispán: hozzájárul Vajda Ferencz indítványához s ajánlja, hogy a közgyűlés küldje ki. **Dr. Sebessi János alispán,** **Valentsik Ferencz** tisztí főügyész, **Hinléder Ernő,** **Ugron Zoltán,** **Vajda Ferencz** megyebizottsági tagokat s ez a bizottság d. u. 1/2 órára terjesszen elő határozati javaslatot.

A közgyűlés ehez hozzájárul.

A községek zárszámadásait, valamint egyéb községi ügyeket az állandó választmány javaslata értelmében hagy helyben a közgyűlés. A választások rendén az áll. kő- és agyagipari szakiskola felügyelőbizottságába újra megválasztották **Dr. Valentsik Ferencz** és **Becsek Aladárt.**

A kérvények közül kedvezően intézték el: **Sándor Gergely** utmester, **Pál János** oklándi kjegyző, **Losdorfer Emil** árvászeki irattáros nyugdíj iránti kéréseit s valamennyit nyugdíjazták. **Pongrácz Tamás** volt hivatalosolga árvájának 25 korona nevelési pótlékot és **Sipos Ferencz** volt utkaparónak 120 korona kegydíjat szavaztak meg. — Az aradi vesztőhely megváltására 200 koronát szavaztak.

S ezzel a 336 pontból álló tárgysorozattal a közgyűlés d. u. 1/2 órára végzett s a délután 1/2 órára kitűzött folytatólagos közgyűlésre csak a kiküldött bizottság határozati javaslatának tárgyalása maradt.

D. u. 1/2 órákor **Ugron Ákos** főispán a közgyűlést megnyitván,

Dr. Sebessi János alispán előterjeszti a kiküldött bizottság által szövegezett következő határozati javaslatot:

Udvarhelyvármegye törvényhatósága az időközben változott helyzetre tekintettel Abauj és Zemplénvármegyék feliratait időszerűtlennek tartván, hasonló felirattal élni nem kíván, kijelenti azonban és jelen határozat közlése útján a kormány tudomására is juttatja, hogy nemzetünk eltörölhetetlennek hitt ősi alkotmányához rendületlenül ragaszkodik s ennek szellemében gazdasági önállóságunk kiegészítő részét képező önálló nemzeti bank felállítását feltétlenül kívánja ehhez való kétségtelenül fennálló jogának gyakorlati megvalósítását követeli. A nemzet vezéreinek kipróbált hazafiságában pedig garanciát talál arra, hogy a nagyobb megrázkodással járó alkotmányválság elkerülhető lesz.

Ha ezen feltevésében csalódnék s kénytelen volna egy újabb alkotmányellenes kinevezett kormánnyal szemben újból felvenni a harcot, törvényhatóságunk teljes lelkesedéssel s a végsőkig menő elszánással komoly és nemes elhatározással fog a nemzet vezérei melletti küzdelemben kitartani. (Helyes, éljen, elfogadjuk kiáltások minden oldalról.)

Az elnöklő főispán ilyen értelemben kimondva a határozati javaslatot, a jegyzőkönyv hitelesítő közgyűlést szombaton d. e. 11 órára a vármegyeház kistermébe hívja össze.

HIREK.

Székelyudvarhely, május 2.

Kinevezés. A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke **Jakab Andor** dr. székelykereszturi járásbírói díjtalan joggyakornokot a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Tanári beiktató. A ref. kollegium a mult vasárnap iktatta be ünnepélyesen hivatalukba **Dékán Samu,** **Bakóczy Károly** és **Dr. Dávid Lajos** megválasztott, illetve miniszterileg kinevezett tanárokat. A beiktatás barátságos, s inkább házias jellegű, egyszerű ünnepség keretében ment végbe a nagy közönség érdeklődése nélkül, habár ilyen hármass beiktatás az iskolák történetében ritkaság számba menne. Az ünnepélyt **Gönczi Lajos** igazgató vezette be a tanári hivatalról szóló megnyitójával, mire a protestáns iskolákban szép divatban levő *székelyfoglaló* értekezések következtek a beiktatandó tanárok részéről. **Dékán S. Gellert** német költő kiválóságairól, **Bakóczy** a „Fanny hagyományai“-ról szólott, míg **Dr. Dávid** „A természeti törvényekről“ irt értekezésének keretét s az ebben leszűrt eredményeket ismertette. A koll. Előjáróság és tanári kar nevében **Ugron János** főgondnok köszöntötte az új tanárokat a *nemzeti kultúráról* s ennek keretében a tanár hivatásáról mondott szép beszédével, mely az ép olyan tartalmas, mint egyszerű, de az iskola életében nagy jelentőségű beiktatásnak méltó befejezése volt s frappans hatásával szünni nem akaró tapsviharban váltotta ki egy a hallgató közönség, mint a nemes tanuló ifjúság lelkesedését. A tanuló ifjúság részéről **Gönczi Lajos** 8. o. tanuló mondott üdvözlő beszédet, mire az ünnepély a *Szózat* énekletével véget ért.

A földadó kataszter kiigazításáról és a földadó százalékának megállapításáról szóló 1909. évi V. t. cz. 1. §-ának 1. pontja értelmében az egyes földrészeteknél a mivelési ágban beállott állandó változások keresztül viendők lévén, azok a törvény 5. §-ának rendelkezéséhez képest az 1885. évi XXII. t. cikkben megállapított módok lesznek tárgyalandók és a földadókataszterben keresztül vezetendők. Ez ügyben **Wekerle Sándor** miniszterelnök a következő leiratot intézte *Udvarhelyvármegye* közönségéhez: Habár a törvény eme rendelkezésének végrehajtása és foganatosítása a törvényhatóságokra külön feladatot nem hárít, mégis midőn az összes birtokosokra nagy fontossággal bíró eme törvényes rendelkezés végrehajtását megindítom a törvényhatóságot is buzgó közreműködésre hívom fel és egyuttal az alábbiakról értesítem. A folyamatba tett kataszteri kiigazítási munkálatok végrehajtása tekintetében a törvényhatóság területét a kolozsvári kataszteri igazgatóság kerületébe osztottam be. Minthogy a községeknek egy a mivelési ág változások felvételénél, valamint a törvény 1. §-ának 2. pontjában,

illetve 3. §-ában tárgyalt kiigazítás iránti javaslatok megtehetése végett a kataszteri munkálatokra sürgősen szükségük van, a pénzügyigazgatóságot egyidejűleg utasítottam, hogy a kataszteri irattárban őrzött kataszteri munkarészeket a községek részére azonnal adja ki, s intézkedjék, hogy ugy eme munkarészek, valamint a községben őrzött kataszteri birtokivék közszemlére kitéssenek s ezen közszemlére történt kitételről az összes földbirtokos közönség a kiterjedtebb módon értesíttessék és a beállott mivélési ág változások bejelentésére felhívassék. A földadókataszteri munkálatoknak az idézett törvény értelmében felveendő állandó mivélési ág változások szerinti kiigazítása tárgyában folyó 1909. szám alatt kiadott utasításból, valamint a változások felvételéhez szükséges jegyzék nyomtatványból a pénzügy igazgatóságoknak oly mennyiséget adtam ki, hogy az utasításból egy-egy példánnyal, a változási jegyzék nyomtatványból pedig a megfelelő mennyiséggel az összes községeket ellátják, egyben a pénzügyigazgatóságoknak meghagytam, hogy az előjárásokat ezen utasításban előírt köteleességüknek pontos teljesítésére hívják fel. Ezen utasításból és annak mellékletét képező változási jegyzékből 8 példányt tudomás végett oly felhívással küldök meg a törvényhatóságnak, hogy azzal a járási főszolgabírókat lassa el és egyuttal utasítsa őket, miszerint szigorúan figyeljenek arra, hogy az előjárások az utasításhoz előírt köteleességüknek pontosan megfeleljenek. Végül értesíti a törvényhatóságot, hogy az idézett törvényzikk 8—10. §-ai értelmében szervezendő vármegyei földadóbizottság mellé a 9. §-ban említett előadóként *Repeckzy* Ferencz m. kir. pénzügyi segéd-titkárt és kat. helyszinelés becslobizost rendeli ki, s elvárja a törvényhatóságtól, hogy ugy ezen előadót, mint a később kinevezendő kataszteri biztostakat fontos közérdeket képező hivatalos eljárásuknál mindenkor megfelelő hathatós támogatásban fogja részesíteni.

Majusi ájtatosságok a szt.-ferenczrendi templomban ápril. 30-án kezdődtek meg s tartani fognak egész május hónapban minden nap, d. u. fél 6 órakor. Vasár- és ünnepnapokon a szent beszéd is délután lesz. Ugyancsak vasárnaponként a róm. kath. elemi iskolás fiúk kettős hangon Constantini kedves dallamú „Sancta Mária“-ját éneklék.

A Korcsolya-egylet választmánya a múlt vasárnap látogatott ülést tartott. A választmány tudomásul vette pénztárnoknak az évadra vonatkozó jelentését és intézkedett a tenisz-pályák bérbeadása felől. A pályákat, mint addig is minden megelőző évben a délutánokra egyenként 200 korért adták bérbe, míg a délelőtti órákban óránként egy óra 15 kor. és egy órára egy 1 korért kibérelhető az elnökségnél.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete pénteken délután *Gothárd* János polgármester elnöke mellett rövid rendkívüli gyűlést tartott. Egyes korábban megkötött vásárszerződésekre adott miniszteri jóváhagyásokat tudomásul vették. Elhatározták miszerint felírni a földmivélésiügyi miniszterhez, hogy az állami faiskola részére bérbeadott terület felmondásába egyezzen bele. E területre a városnak városrendezési szempontból már jövő évben szüksége van, holott a szerződés 1913. okt. 31-ig köti le. A feliratban egyben felajánlja a város, hogy a várréten a játszótér fölé megfelelő nagyságu területet a faiskola részére kiszakít. A róm. kath. egyházközségnek azon ajánlatára, miszerint a régi kántorlakot a város váltsa meg, s ennek ellenében átengedik a városnak az internátus, harangozó lak, s általában a temető és templomhoz szolgáló területeket parkirozva, — ugy határozta a közgyűlés, hogy azt elvileg elfogadják, s 30 napra összehívandó közgyűlésre az elkészítendő tervekkel és költségvetéssel kitézi. Tudomásul vették, hogy a vízvezeték előmunkálatait megkezdték. A vágóhídon eszközölnöd kisebb átalakítás céljaira 3338 kort megszavaztak, s így a vágóhid restaurálása eszerint 1938 korbá kerül, ami mindenesetre tekintélyes összeg egy újnak mondható épületnél. A közmunka megváltását kézi napszámnál 1.60 K, igáznál 3 korbán megállapították. A bordély ház építésére a régi vágóhid helyét kijelölték. Engedélyt adtak *Spáda* építésnek, hogy a Küküllőből 200 szekér fűvényt hordasson. Ennek ellenértékét a város bőven megkapja a Batthyány-térre fuvarozott földtömegben. A kolozsvári vakok intézetébe 100 koronával alapító tagul való belépést kimondták. Az állami szakiskola felügyelő bizottságba dr. *Kassay* Albertet és *Soó* Domokost megválasztották. Végül *Gálffy* Endre főjegyzőnek 3 havi szabadságot engedélyeztek.

A Székely Szövetség jegyzőkönyve. Most küldte szét a Székely Társaság Szövetsége múlt évi augusztus 24-én Székelyudvarhelyen tartott III. rendes közgyűlésének jegyzőkönyvét, melyet *Deák* Lajos elnök tartalmas megnyitója vezet be, mely után dr. *Koós* Mihály, a Székelyföldi kirendeltség eddigi működéséről számol be, *Máthé* József főtitkár számot ad az erdélyrészi magyar társadalom egy évi nemzeti irányu munkásságáról. A közgyűlés első hivatalos előadója *Zakariás* János dr. országgyűlési képviselő. *Paál* Árpád dr. Udvarhelyvármegye közlekedésügyével foglalkozott. *Király* Péter dr. debreczeni ügyvéd „A magyarság jövője Erdélyben“ czimű tartott előadást. Sz. *Szakáts* Péter marosvásárhelyi iparkamarai titkár Udvarhelyvármegye kézmű- és háziiparáról. Tagja lehet a Szövetségnek minden alapszabály szerint működő magyar testület. Tagdíj évi 10 korona. A taggyesületek 3—3 kiküldött által képviseltetik magukat a Szövetség közgyűlésein. A jövő közgyűlés értesülésünk szerint folyó évi június hó 1-én, pünkösd harmadnapján, Debreczenben lesz.

Disztorna. A Ref. kollegium tornaköre múlt évben kezdeményezett *tornaünnepélyt* ez évben is megtartja. A nálunk még ujdonság számba menő e *disztornára* felhívjuk e helyen is az érdeklődő közönség figyelmét, mely a felmutatott siker után remélhetőleg nagyobb mértékben fog megnyilatkozni most mint ahogy első ízben történt. A *disztorna* 8-án lesz. Meghívók csak program képpen adatnak ki; a részletesebb tájékoztatást *falragaszokon* teszik közzé. Egyébirát e tájékoztató a következő: A székelyudvarhelyi ref. kollegiumi Tornakör 1909. május 8-án, Székelyudvarhelyt, a Budapest-szálló nagytermében tartja II-ik Disztornáját melyre a testi nevelés barátait meghívja a rendező bizottság. Műsor: 1. Nyitány. Kónya Jancsi zenekara. 2. Az országos tornaverseny vándordíjért versenyző 20-as csapat gyakorlatai. Vezeti *Szabó* András tanár. 3. Mintacsapat a nyujtón. Vezeti *Schmidt* Károly előtornász. 4. Mintacsapat buzogánnyal. Vezeti *Szabó* András tanár, kíséri Kónya J. zenekara. 5. Mintacsapat a lovon. Vezeti *Boér* Árpád előtornász. 6. Az országos tornaversenyen résztvevő mintacsapat gyakorlata a korlátón. Vezeti *Bokor* Lajos előtornász. 7. Tornagulák. 8. Záradék. Kónya Jancsi zenekara. Helyárak: I. II. sor és szinpadi ülés 2 kor., III. IV. sor 1 kor. 60 fill. a többi sor 1 kor. 20 fill. Páholy 8 kor. Diák-jegy 60 fill. Karvati ülőhely 1 kor., állóhely 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók Z. *Székely* Dénes könyvkereskedésben. A tiszta jövedelmet jutalmazásokra fordítják, a felülfizetéseket köszönettel fogadják.

Iskolavizsgáló köruton. A vidékről jelentik lapunknak, hogy *Chalupka* Rezső, vármegyénk kir. s. tanfelügyelője, múlt hó 19-ikétől hosszabb hivatalos körutat tett a vármegye északnyugati határszélén és a Partiumban, mely alkalommal behatóan és az eddig elvégzett egész tanévi anyagra kiterjedőleg kimerítően megvizsgálta az összes ott lévő népiskolai tanintézeteket. Meg lettek vizsgálva az etédi áll., a siklódi áll., a szolokmai és küsmödi ref., a körspataki, bözödi és bözödujfalvi áll., a bözödujfalvi és etédi róm. kath., a ravai unit. a csöbi, borsodi, szentdemeteri, székelyszállási, székelyvéczei és magyarzsákodi róm. kath. és a magyarzsákodi unit. elemi iskolák s az azokkal kapcsolatos ismétlődő iskolák. A kir. s. tanfelügyelő ezen útjában megvizsgálta az összes 28 tanerő vezetése alatt álló összes osztályokat. A körut ápr. 30-ikán ért véget.

Elementek a színészek. Pénteken este ez évadban utoljára gördült le a színház függőnye, hogy egy hosszú fél éven át a Muzsák-csarnokában csend legyen. E héten, az utolsón, *A varázskeringőt, Elvált asszonyt, Forradalmi nászt, A kornevillei harangokat, Virraszt a szerelem és Komédiásokat* adták elé, telt házak előtt. Szóval a szezon végére alaposan belekapott a közönség a színházjárásba, ugyannyira, hogy még egy-két hétig könnyen elmaradhatott volna a társulat. A pénteki estén a közönség nem csak a társulattól vett bucsut ideiglenesen, hanem bizony egyik-másiktól, éppen a legjobb erőktől, véglegesen. Így például *Dénes* Ella, ez a kiváló szép hangú kedves színésznő szeptemberre *Heves* Bélához Szatmárra szerződött. Eltávozik *Kondráth* Ilona is, kiben szintén igen kiváló színésznőt veszítünk. *Hidy* Irén, *Nagy* Sándor Pécsre szerződtek, *Lévay* Berta a délvidéki kérélethez megy. Szóval októberben, amidőn visszajön *Szilágyi* direktor, lényegében új társulatot hoz magával. Sajnos, hogy a közönség éppen kedvenceit fogja nélkülözni. Amint arról hétről-hétre beszámoltunk, az előadások általában igen jó összességű előadásban mentek, ami érthető is akkor, amidőn színészeink a vidék legjobb erőiből valók voltak. Kiegészítette a precíz előadásokat a katonazenekar, mely *Takács* Ágoston karnagy vezetésével teljes elismerésünket érdemelte ki. A társulat Marosvásárhelyre ment, hol három hónapig marad.

Halálozás. Id. özv. *Kertész* Józsefnek született Gy. *Papp* Rózalia életének 79 ik évében f. hó 24-én elhunyt. A megboldogultban *Kertész* Albert tanító édes anyját gyászolja.

A „Tanító-Egylet“ székelykereszturi járásköre tavaszi rendes gyűlését folyó hó 12-ikén d. e. 9 órától kezdődőleg Kissolymoson az iskolahelyiségben tartja meg. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó és előterjesztések. Jegyzőkönyv-hitelesítők kijelölése. Tanít: *Derzsi* Gábor helybeli tanító. A tanítás bírálata. Előadást tart *Nagy* Ferencz énlaki tanító „A nyugdíjtörvény revíziójáról“. Négyszólamban énekelnek: *Benczédi* Ferencz tarcsafalvi tanító és társai. Az iskola történetét felolvassa *Göncz* Jolán helybeli tanítónő. Felolvass *Kozma* Miklós fiatfalvi tanító: „Hogyan kell a gyermekeket és az ifjakat az igazmondásra rászoktatni?“ czimű tételről.

Országos tornaverseny. Az idei országos tornaverseny, amint kevéssel ezelőtt e helyen is említve volt, május 22—23. napjaiban lesz Budapesten. A verseny előkészületei megtették. A jelentkezések beadattak. Közel 100 gymnasium és reál meg polgári iskola és tanító-képző jelentette be részvételét. Az ezelőtt 4 évvel első ízben gyakorlatba vett kedvezmények ugy az utazásnál, mint az elszállásolás és étkezésnél most is biztosíthatnak. A tanulók félharmad osztályu jeggyel II-ik osztályban utazhatnak s a kísérő tanárok — az igazgatón és tornatanáron kívül minden 20 tanuló után egy tanár — az utiköltségek megtérítésére és az őket megillető napidíjnak megadására számíthatnak. Ez a kedvezmény lehetővé teszi a nem állami iskolák tömeges részvételét is, mert a vasuti kedvezmény hiánya s a fenntartó testületek anyagi helyzete máskülönbén visszatartaná ezen intézetek nagy részét, a nemes vállalkozásoktól most is, mint régen. Meglátszik e kedvezmény hatása a jelentkezésen is, mert a résztvevő intézeteknek csaknem fele felekezeti és községi iskola. A tornaverseny rendezés tekintetében hovatovább mindinkább megközelíti a kitűzött célt. A vándordíjért, mely ez idő szerint a *sepsiszentgyörgyi ref. kollegium* birtokában van, most is *összesített versennyel* küzdenek az iskolák. Erre a versenyre 20-as csapattal lehet nevezni, s az egy-s csapatok előre megállapított *szabadgyakorlattal* és *nyujtógyakorlattal*, meg *magasugrással* fognak versenyezni. A legnagyobb eredményt elérő csapat jutalma a vándordíj lesz. A csapatversenyek közt van még *mintacsapat* verseny szabadgyakorlatokkal, vagy szereken, *staféta futás*, a játékversenyegek közt *fűleslabda*, *kótya*, *football*, *kötélhuzás*; az egyéni versenyeknél *kötélmászás*, (5. o.), *távölugrás* (6. o.) *akadályverseny* (7. o.) és *ritmugrás* (8. o.) Ujdonság az *uszó* és *vívóverseny*, melyek most kerülnek először bemutatásra. Amint ebből kitéunik, az országos t. verseny rendező bizottsága nagy körültekintéssel választotta ki az iskolai tornász és testgyakorlás anyagából a leglényegesebb elemeket s ezekben kívánja kifejezésre juttatni a magyar tanuló ifjuság edzettségét s általában a magyar vérmérsékletnek megfelelő testgyakorlási és testedzési módokat. A versenyre az erdélyi k. iskolák közül 7 jelentkezett; ezek közt a mi *ref. kollegiumunk* is; mely az előző tornaversenyen is szép sikert aratott, amennyiben a főversenyben a résztvevő 120 intézet közül 19-ik helyre jutott. A ref. kollegium ifjusága a múlt évben rendezett *torna-ünnepélyvel* is bizonyosságot tett a tervszerű és céltudatos vezetés mellett a fokozatos haladásról. Hiszük és bizton reméljük, hogy az idei országos versenyen is megkapják derék ifjaink nemes törekvéseiknek és fáradozásainak jutalmát s az eddig elért szép sikereket újabb koszorúkkal fogják tetézni.

Május a menetrendben. Május elsejével a héjjasfalva—székelyudvarhelyi szárnyonál menetrendjében némi módosításokat eszközöltek. A leglényegesebb ezek közül az, hogy Székelyudvarhelyről eddig reggel 7 órakor induló vonat ezentul reggel 6 óra 16 perczkor fog elindulni Segesvárra és az Aradon át Budapest-felé menő gyorsvonathoz Héjjasfalván csatlakozik. Egyébként az érkezési és indulási menetidő a következő: *Indul* Székelyudvarhelyről reggel 6 óra 16 perczkor, *délben* 2 óra 50 perczkor. *Érkezik* Székelyudvarhelyre reggel 5 óra 44 perczkor, *délután* 1 óra 42 perczkor. *Indul* Segesvárról reggel 2 óra 44 perczkor, *délelőtt* 10 óra 52 perczkor. *Érkezik* Segesvárra reggel 8 óra 48 perczkor, *délután* 6 óra 02 perczkor. Sajnos a menetrendben az a változtatás, amiért annyi tentát fogyasztottunk, t. i. a harmadik vonatpár beállítása, ez idő szerint ujra elmaradt, noha annak életbeéptetése elé az utóbbi időben némi reményvel nézünk. Reméljük azonban, hogy októberre azt megkapjuk.

Élet a sétatéren czimvel múlt számunkban megirt hírnök vonatkozólag arról értesítenek illetékes helyről, miszerint a polgármester intézkedett, hogy a zenekar minden hét csütörtök és vasárnap délutánján 5—7 óra közt a sétatéren térzenét adjon. Amidőn ezt örömmel hozzuk nyilvánosságra elismeréssel honoráljuk zenészeink eljárását. Itt említjük meg, hogy a sétatéren vasárnap délutánonként mo-

torgéppel és biciklivel szaladgálnak egyesek szanaszét. E hely a sétálók számára készült, miért ez ügyre a rendőrség szives figyelmét felhívjuk.

Vissza Boszniából. A négy héttel ezelőtt Boszniába levitt katonáink csütörtök délelőtt érkeztek meg két hosszú külön vonaton. Az állomáson fogadásukra megjelent a helybeli tisztikar is. A régvárt vizontlátás megható jelenetek mellett folyt le. Családapák és anyák a fiaikat, szerető hitvesek apró gyermekeikkel ölelték könyek között a férjüket. El volt feledve a sok aggodalom, melyet értük, távollétükben kiállottak, — mert bizony ők vajmi közel voltak halálhoz, — csak a jelennek örvendettek. Langyos májusi eső, az ég könyezése, verte meg derék székelyeinket, kik büszke tartással vonultak végig a városban, hogy még este családjaik köré örvendezzenek a béke áldásainak. Ezzel lezárult a szerb háboru utolsó jelenete is, s csupán emléke fog élni majd esténként a barátságos otthon asztala körül, amidőn világot járt székelyeink nagyokat fognak mesélni arról a fene Rácországról, hol kicsiny mult, hogy életüket nem hagyták.

Villanyvilágítás a „Budapest“-ben. Régi kívánságot váltott valóra *Sükkösd* Miklós, a Budapest-szálló bérlője. A Budapest-szálló éttermének, mint színháztermének óriási hátrányára volt az aczetilénvilágítás, mely az utóbbi években nem csak veszedelmes volt, de ugy egészségileg, mint esztétikailag bántólag hatott. A villamos világítás berendezésével tegnapra készültek el teljesen, noha a szinpadon már hetekkel korábban történt azzal a világítás. A színház, illetve tánczteremnek nemkevesebb, mint 37 drb. 50 gyertyafényű Wolfram-lámpa, vagyis összesen 1850 gyertyafény szolgáltatja a világot. A szálló bérlőjének áldozatkészsége a közönségnél bizonyára kellő méltánylásra talál.

A városi lámpák. A következő sorokat vetjük. Tisztelt Szerkesztő úr! Egy éve lesz nemsokára annak, hogy a város a régi kormos petroleum utcai lámpákat villamos izókkal felcserélte. Így egy éve, hogy a régi petroleum lámpák fölsőleges tárgyká váltak. Kétségtelenül nem sok értéket képviselnek ezek a lámpák, azonban már a rend kedvéért is szükséges, hogy leszereltesse s eladassanak. Soraim szives közlését kérve, vagyok — n.

x **Eladó fenyők.** A Kórház kertészetében mintegy 50 drb. egy méteres fenyőfa eladó.

A fényképezés vezérfonala. Az amatőr-fényképezés nemes kedvtelése nálunk annyira elterjedt, hogy valóságos szükségletnek felel meg a „Magyar Könyvtár“, midőn egészen olcsó áron, 60 fillérért, egy minden tekintetben kielégítő, kis kézikönyvet bocsát közzé kezdő amatőrök számára. A munka szerzője, Reichenhaller *Petthe* Jenő — maga is egyike legjobb műkedvelő fényképezőjeinknek — nagy gondal állított össze minden tudnivalót és oly egyszerű és világos módon közli anyagát, hogy a „vezérfonaltól“ gyermekek is megtanulhatják a fényképezést. A füzet 46 jó ábrával is van ellátva. Kapható minden könyvkereskedésben.

A „Mozgó Könyvtár“ új könyvei. A „Mozgó Könyvtár“ sorozatos kiadásában ujabban ismét két könyv látott napvilágot. — *Biró Lajosnak* *A primadonna* cz. novellagyűjteménye, amely e gyorsan népszerűsre jutott, kiváló tehetségű író novelláinak javát adja. Szellemes, ötletes, lebilincselő novellák, amelyek csak öregbíteni fogják a szerző jó hírét. Nem különben szórakoztató a másik könyv, amelyben *Guthi Somának*, az országos népszerű *Gutiusnak* humoreszkjeit adja a Pitypalati utcai szenzáció című. Ezek a humoreszkek könyvalakban még sehol meg nem jelentek és így a *Mozgó Könyvtár* olvasói első sorban juthatnak hozzá. Egy-egy könyv bolti ára 24 fillér.

TANÜGY.

A kereszturi állami tanítóképző intézet I. osztályába az 1909—1910. iskolai évre felvesznek 30 oly éptestű, épszervezetű, egészséges ifjút, akik 14 ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a gymnasium, vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy a felső népiskolát jó sikerrel elvégezték, vagy a jelen év június hó végéig elvégzik. A rendszeresített kedvezmények ezek: 38 teljes ingyenes ellátás (bentlakás, reggeli, ebéd és vacsora), 13 féldijas ellátás (havi 14 kor. fizetés mellett), 4 évi 105 kor. ösztöndíj-kedvezmény és 6 teljes díjfizetéses hely (havi 28 kor. fizetendő a teljes ellátásért). Ezen kedvezmények kitűnő és jeles előmenetelű növendékeknek fognak adományoztatni. A bentlakók ingyen lakást, fűtést, világítást és mosást élveznek. Ingyen gyógykezelésben minden rendes tanuló részesül, azonban a gyógyszer-ek ára részben vagy egészben megtérítendő. A felvételért sajtákezőleg irt és 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodások a nm. vall. és közokt. miniszter

urhoz czimezve május 31-éig *Ujváry* Mihály igazgatóhoz küldendők be. Az először folyamodó kérvényét a következő szabály szerint felbélyegzett okmányokkal szerelje fel: 1. Iskolai bizonyítvány az 1907—1908. iskolai évről s igazgatói igazolvány (fél-évi értesítő) arról, hogy az illető a jelen 1908—1909. iskolai évben mely osztálynak a tagja s milyen magaviselettel és előmenetellel tanul? A jelen tanévi végbizonyítvány július 1-éig az igazgatóságához utólagosan beküldendő. 2. Születési bizonyítvány. 3. Tiszti orvosi bizonyítvány. 4. Ujraoltási bizonyítvány. 5. Hiteles községi vagy szegénységi bizonyítvány. 6. Hiteles családi kimutatás (lelkészi hivatal vagy községi előljáráságtól), melyben kimutatandó a családtagok száma névszerint. A II., III. és IV. osztályba csak azok vétetnek fel, akik a megelőző évfolyamot intézetünkben mint rendes tanulók sikeresen elvégezték.

KÖZGAZDASÁG.

Közbirtokossági erdőeladások.

Egy nagyfontosságú rendelet.

— A közbirtokosságok figyelmébe. —

Székelyudvarhely, április 30.

Magyarország területének közel hat millió kat. hold kiterjedésű közbirtokossága még ma is kétes helyzetet foglal el a magánjogi jogrend és a közgazdasági helyzet tekintetében. A gazdasági célszerűség józan célja az erdő- és legelőközösségek fentartása, de ezt a követelményt a magánjogi rendelkezések nem támogatják kellően. Ez extenzív gazdasági területek fentartása, megóvása pedig hazánk nagy kiterjedésű hegyvidékeinek különleges érdekeit képezi. A közösségek, különösen az erdőközösségek feldarabolása, elpusztítása az ország egyes vidékein kiálló példái annak, hogy az államhatalomnak nagyobb befolyást kell biztosítani a közösségek fölötti intézkedésekben. Jogszabályaink a közösség állandósítása érdekében korlátozásokat állítottak ugyan fel, de olyan szervezetről, mely az egész jogállást rendezze, még nem történt gondoskodás. A mezőrendőri törvény s az erdőtörvény a közös legelők és közös erdők megvédéséről gondoskodik ugyan, de ezen gondoskodás — a telekkönyvi jogszabályokból származó hátrányt nem is véve számításba — a magánjog fejlődésével és az ezt kísérő gazdasági érdekek követelményeivel nincsen összhangban. A közösségek ma is sajátos középhelyt foglalnak el a közös tulajdon (condominium pro partibus indivisis) és a jog személyi (societas) tulajdona között. És mint ilyen, kiváltképpen alkalmas volt arra, hogy különösen ott, ahol a sok helyen hibásan életbeléptetett telekkönyvi jogrendszer utat és módot adott arra a gazdaságilag, értelmileg elmaradott mezőgazdasággal foglalkozó nép a törvényes formák megtartása mellett megfosztassék a szabad tulajdon, a forgalom nevében a föld tulajdonától. Szóval a közösségek mai szervezetükben szabad zsákmányai minden jogosulatlanabb előretörékvő igénynek.

Rég figyelni ezt a bajt a földmivelésügyi miniszter s a rombolás megakadályozásául ott, ahol a fennálló törvények megengedik, rendeletekkel is siet a közösségek oltalmazására. Ez irányban első intézkedés volt a 1904. évi június hónap 29-én 76875. számú nagyfontosságú körrendelet, mely a mezőrendőri törvény alapján az állami kezelés alá tartozó közös legelőknél növekedését szabályozza. A közösségek autonóm jogait e rendelet nem érinti annyira, mint az erdőtörvény, de a kellően alkalmazott államhatalmi súly a gyakorlati következményekben itt is nagy oltalma lett a közösségek vagyoni érdekeinek.

A mezőrendőri törvény rendelkezésénél szabatosabb és határozottabban az erdőtörvény építi ki a közbirtokosok és volt urbéresok osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyvitelének szabályozása iránt alkotott rendelkezéseivel — az egység rendelkezési képességét. Az állami beavatkozás itt már intenzív hatása, mert a közös birtokosok gyűlésének hatásköréből kizárja az állag elidegenítésére, egyénenkénti felosztásra és megterhelésre vonatkozó hatáskörét. E törvényes alapon legújabb nagyfontosságú rendelettel szabályozta Darányi miniszter a közös erdőbirtokon engedélyezett fa használatokból befolyt pénzen vásárolt ingatlanok adásvételi ügyleteit.

A minisztert rendeletének kiadási ára konkrét eset birta, — az a hosszú polgári per, mely egy

aradmegyei urbéres község és az urbéresok erdőkihasználója között folyt, — amely pörben legutóbb a Kuria itéleti indoklásában nyiltan hivatkozott a földmivelésügyi miniszter jogos és kiterjedt beavatkozási hatáskörére. A konkrét ügyben érdekelt urbéres község engedélyt kért a minisztertől állami felügyelet alá tartozó erdőbirtokán rendkívüli fahasználatra. Kapott is engedélyt, mert a befolyt pénzből az állattenyésztési szempontok megóvása végett legelőterületet akart vásárolni. Az urbéres község azonban anyagi károsodásnak lett volna áldozata, mert olyan legelőterületet vásárolt a szabályszerű nyilvános árverésen befolyt pénzből, amely terület szabályszerű hivatalos becslés szerint alig éri meg az adásvételi szerződésben kikötött vételárnak felét. A földmivelésügyi miniszter tiltakozott a vételár kifizetése ellen, mire a szerződő felek polgári per útján akarták követelésüket érvényesíteni. Ekkor mondotta ki a kir. Kuria itéletében, hogy az 1898. évi XIX. t.-cz. 31. szakasza szerint az, hogy a rendkívüli fahasználatból befolyó jövedelem mire fordítottassék, nem függ a közös birtokosok gyűlésének határozatától, hanem afelett az idézett törvényszakasz szerint ennek keretében a földmivelésügyi miniszter önállóan rendelkezik. Ebből jogszerűen az következik, hogy ahoz, hogy a rendkívüli használatban befolyt jövedelemből ingatlan hatályosan vásároltassék, nem elégséges az, hogy ezt a földmivelésügyi miniszter elvileg megengedje, (amint eddig gyakorlatban volt), hanem szükséges az is, hogy a miniszter elfogadja a vásárlásra lekötött kivánt vételárát és arra vonatkozó összes lényeges kikötéseket, mint amelyek nyilvánvalóan érintik azt a különleges köz- és magánérdeket, ami az ilyen vásárláshoz az idézett törvény rendelkezéseivel képest fűződik. Ezek szerint szükséges az, hogy első sorban a földmivelésügyi miniszter a vásárlásra vonatkozó szerződést, legalább utólag, a maga egészében jóváhagyja. Vagyis a földmivelésügyi minisztert a jelzett terjedelemben a közös birtokosok illető határozatába, az ennek alapján megkötött szerződés hatályába és teljesíthetésébe erre irányuló panasz nélkül is hivatalból megilleti a beleszólási jog.

A szóban forgó kuriai itélettel kapcsolatban a földmivelésügyi miniszter most rendeletet intézett a kir. erdőfelügyelőségekhez és kir. állami erdőhivatalokhoz, melyben meghagyja nekik, hogy az állami felügyelet alá tartozó erdőbirtokokon engedélyezett rendkívüli fahasználatokból befolyt pénzből vásárolt ingatlanok adásvételi ügyleteit kísérjék a legéberebb figyelemmel és ha azok bármelyikét az illető erdőbirtokosokra nézve bármi tekintetben károsnak találják, azt lehetőleg még a vételárnak kifizetése, illetve kiutalása előtt hozzák az illetékes közigazgatási erdészeti bizottság tudomására. A közigazgatási erdészeti bizottságoknak pedig ezzel kapcsolatban olyan értelmű rendelet ment ki, hogy az ingatlanok vételárát mindaddig ki nem utalványozhatják, amíg az adásvételi szerződés bemutatása után erre a földmivelésügyi minisztertől jóváhagyást, engedélyt nem kapnak.

A közbirtokosságok fentartása kétségtelenül társadalompolitikai követelmény is, mert ezek a közösségek a szövetkezeti gondolatot szolgálják, melynek kiépítése s továbbfejlesztése a kisember versenyképességét teszi lehetővé. E cél szolgálatának szempontjából nagyfontosságúak a földmivelésügyi miniszternek most tárgyalt rendeletei.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Sörivő

Közönség figyelmébe!

A jó hírnévben álló Kőbányai Első Magyar Részvény Sörfőzde egy új minőségű sört füz

„Tavaszi Részvény Sör“

név alatt, amely az összes külföldi sörök minőségével versenyez. Ezen sörnek a helybeli piacon poharankénti kimérese **kizárólagosan** nálam van vásár- és ünnepnapokon. — Kiváló tisztelettel

Sükkösd Mikós,
vendéglős.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olesó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégénél.

Legolcsóbb butor bevásárlási forrás!

Székely és Réti butorgyára

Marosvásárhely, Fötér 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzletünket, mely Erdély leg szebb látványossága, egy nagyobb szabású asztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokban, szőnyeg-, függöny-, ág- és asztalterítőben. Gyermek- kocsik és gyermekszékekben** ♦♦♦

Saját kárpitos műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitos munkák elkészítését és különösen angol bőrmunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve.

Elvállalunk menyasszonyi kelengyék szállítását és készséggel mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötölezett-ég nélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szives támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

Székely és Réti,
butorgyárosok.

5-30

Saját termésű borok

1905. évi kitünő minőségűek, Risling és Oporto fajokban kaphatók mérsékelt áron, 100 literen felüli mennyiségben Caspari Frigyesnél Medgyesen, Nagyküküllő megye.

Óvakodjunk utáztatoktól!

Hölgyek részére nélkülözhetetlen.

A legjobb szépitőszert a Földes-féle **Margit-crème**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt májfoltot, pattanást, bőrtakát (Mitesser) és minden más bőrbaj Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simáva varázsolja, üdít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1, nagy 2 K.

Kiváló toilett-cikkek: Margit-hölgypor (3 színben) 120 Kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-fogpép 1 K. Margit-arcvíz 1 Kor.

Kapható Székelyudvarhelyen: **SOLYMOSSY JÁNOS** gyógyszerésztárában Székelykeresztúron **BAUMGARTNER KÁROLY** gyógyszerésztárában.

Páratlan és csodás hatása!

Szives tudomásul.

Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktára Székelyudvarhelyt.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozzuk, hogy **uj butorraktárunkat** a mai kor igényeinek megfelelően dusan berendeztük.

Raktárunkban nagyválaszték van modern világos, faragott, szeccesios és közönséges, háló, ebédlő, iroda és szalonberendezésekben

Különösen felhívjuk a t. közönség figyelmét arra is, hogy kiváló szaktudással készítünk mindennemű kárpitosmunkát, használt diványok és garnitúrák újra kárpitozását. — Kaphatók külön is íróasztalok, szekrények, mosdók és bármely szükséges butorok, bőségek, többféle hajlított székek, hintaszékek, diványok és minden e szakba vágó cikkek és esztergályos áruk. A nem nálunk készült butorokat elsőrangú gyáraktól és hírneves termelőktől szereztük be, mi lehetővé teszi, hogy minden nálunk vásárolt butort egy évi felelősséget vállalunk, mely oly garancia, mit egy butorkereskedő sem tesz

Kérjük a n. é. közönséget, hogy butorszükségletének beszerzése előtt raktárunkat saját érdekében megtekinteni el ne mulassza.

Hívatásunknak székely becsülettel óhajunk eleget tenni — A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Balázs Mihály és Balázs Károly butorraktárosok

Kiadó lakás. Vár-u. 16. sz. a levő 3 szoba, pince és gyümölcsöskert április hó 24-től kiadó. Értekezhetni Szentimre-u. 21. sz. a.

Kereszt-csillag

MAGGI húsleves-kocka

1/4 liter forróvízzel rögtön egy tányér kitünő, természetes húslevest ad. 1 kocka 6 fillér.

Kapható minden fűszerkereskedésben, csemegeüzletben és drogeriában.

LEGNAGYOBB-SZŐLŐOLTIVÁNYISKOLA

AZ ÁLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM TELEP

NAGYŐSZ TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT. HOLD KÉSZLET SOK MILLIÓ ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM NEM A MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

Figyelem!!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, mig tolem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 K. Delaware * ezre 100 korona. *

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály,** FELSŐSEGESD, Somogy megye. 20-25

Fogorvos Perl József

American Dentist helyben megérkezett.

Elvégez minden fogorvosi műtéteket, u. m. foghúzás teljes érzéstelenítéssel, arany és más töméseket, műfogak és teljes fogsorok szájpaddás nélkül, arany és hidmunkákat. Lakása Budapest-szálloda 2. szám. Rendel délelőtt 9-12-ig, délután 2-5 óráig.

Mosást, vasalást, fehérnemű varrást elvállal Özv. Drendi Dánielné Szentimre u 44

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerésztárában. — Ára üvegenként 4.— korona.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, Influenza ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Minthogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Switz)

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palaczkcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbad ellen	Borhegyi, hughajtó	Horgász, étvágygerjesztő
Borszéki Főkut, az ásványvizek kiralya	Boholti, üdítő víz	Káson-Salutaris
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	Előpataki, sárgaság ellen	Répati, égvényes ásványviz
Bodoki Matild, alkális savanyuviz	Felsőrákosi Mária, légsőhurut ellen	Székely-Selters, idült gyomorbadok ellen
Baross, veszbaj ellen	Hargitaligeti, üdítő ital	Sztojka, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes hatása össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!